Frustratie- of incidenteel gedrag	
Herkennen van frustratie/incidenteel gedrag	**Stappenplan 'hoe te reageren'**
Veel lawaai, bewegingen Een gefrustreerd kind praat vaak hard, maakt veel bewegingen, gebruikt het hele lijf.	1. **Contact maken** Gebruik de voornaam van het kind zeker als hij wat druk/opgewonden is. Zak zo nodig op gelijke hoogte en maak oogcontact, kijk het kind aan, spreek duidelijk en rustig.
Het is de druppel.. …die de emmer doet overlopen. 'niemand begrijpt hem', 'het lukt niet', 'wéér iets vervelends gebeurd'. Hij is gefrustreerd over de dingen die hij die dag (allemaal) heeft meegemaakt: – ruzie op school of thuis – een onvoldoende gekregen – sportkleren kwijt – cavia overleden	2. **Strijd negeren** Maak het niet erger dan het is, ga niet de strijd aan. Als het kind beweert altijd de schuld te krijgen of nooit iets te mogen, ga dat dan niet in twijfel trekken of er een discussie over aan.
Onmacht Het wordt hem allemaal teveel. Hij moet zijn frustraties vertellen en uiten.	3. **Kalmeren** Help het kind rustig te worden zodat hij naar je kan luisteren. Je moet hem daarbij helpen. Je hoeft het niet op te lossen, eerst zelf actief luisteren is voldoende.
Het is niet persoonlijk Hij zegt het wel tegen jou, maar het is niet voor jou bedoeld.	4. **Luisteren en doorvragen** Stel open vragen over Wie, Wat, Waar, Wanneer en Hoe.
Geen controle Deze kinderen willen dit niet, maar door allerlei oorzaken worden ze witheet. Ze hebben daar geen controle over, het overkomt hen. Soms weten ze niet wat ze doen. Na afloop zijn ze ook in staat om te zeggen dat ze het zo niet bedoeld hadden.	**5. Begrip tonen voor het gevoel** *'ik begrijp wat je zegt, dat is ook heel vervelend….'*
	6. Oplossing zoeken

Instrumenteel- of structureel negatief gedrag	
Herkennen van structureel negatief gedrag	**Stappenplan 'hoe te reageren'**
Komt regelmatig voor Het kind doet dit vaker en vaak alleen bij jou. Voorbeeld; elke keer in de supermarkt net zo lang schreeuwen en huilen tot vader toegeeft en dat zakje snoep koopt.	**1. Contact maken** Gebruik de voornaam van het kind zeker als hij wat druk/opgewonden is. Zak zo nodig op gelijke hoogte en maak oogcontact, kijk het kind aan, spreek duidelijk en rustig.
Bewust en met een doel Het kind weet wat het doet. Het heeft een doel en gaat dat via jou halen. Voorbeeld; doel is papa koopt snoep voor mij. Het kind heeft geleerd dat zeuren en huilen ervoor zorgt dat papa toch snoep koopt om het kind stil te krijgen.	**2. Strijd negeren** Maak het niet erger dan het is, ga niet de strijd aan. Voorbeeld; het kind beweert dat hij helemaal nooit snoepjes mag kopen, ga dan niet in discussie.
Aangeleerd gedrag Dit gedrag is (onbewust) aangeleerd bijvoorbeeld door opvoeders, op school, van vriendjes of op straat. Hij doet dit vaak al van kleins af aan en merkt dat het werkt, dat stimuleert om het te blijven doen.	**3. Grenzen aangeven** Benoem het gedrag dat je **niet** wilt of accepteert. Zeg ook wat je **wél** wilt. Allebei zo concreet mogelijk. Bijvoorbeeld: *'jij praat steeds door mij heen als ik iets uitleg. Dat wil ik niet. Ik wil dat je je vinger opsteekt als je iets wilt vragen'.*
	4. Voor de keuze stellen Benoem de keuzes en de gevolgen en laat hem kiezen. A: doorgaan met dat gedrag en dat betekent... (noem hier de door jou gekozen consequentie). B: stoppen met het gedrag en dat betekent wel weer mee mogen doen.
	5. Afronden Als een kind zelf niet kan kiezen tussen A of B dan kies jij. Voer de keuze door en ga door met je les.
Let op! Wanneer een kind veel negatief of afwijkend gedrag vertoond is er vaak meer aan de hand. Neem dan contact op met ouders of de aangewezen persoon hiervoor binnen de club.	**6. Schone lei** Klaar is klaar. Je begint weer met een schone lei. Benader het kind positief en beloon goed gedrag. Zo doorbreek je het patroon van structureel negatief gedrag.